

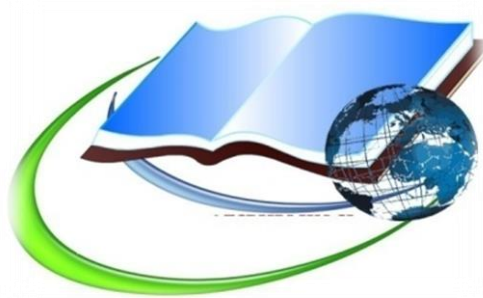
Долбоор

**ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭЛГЕ БИЛИМ БЕРҮҮ
МИНИСТРЛИГИ
РЕСПУБЛИКАЛЫК БИЛИМ БЕРҮҮ БОРБОРУ**

**ФИЛОЛОГИЯ ПРЕДМЕТИНИН БЛОК МОДУЛУ БОЮНЧА
ЖАЛПЫ ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ МЕКЕМЕЛЕРИ ҮЧҮН
ОКУУ ПРОГРАММАСЫ**

IX КЛАСС

КЫРГЫЗ ТИЛИ

ТАШКЕНТ - 2018

ТУШУНУК КАТ

Кыргыз тилин окутуунун максаттары жана милдеттери

Кыргыз тили кыргыз элинин улуттук тили, улуттук маданиятынын эң жогорку формасы катары мектептерде окутуунун төмөнкүдөй максаттары болууга тийиш:

окуучуларга кыргыз тилинин фонетикалык системасын, анын өзүктөрү менен байлыгын, грамматикалык түзүлүшүн, орфографиялык жана орфоэпиялык нормалары менен эрежелерин теориялык негизде үйрөтүү;

кыргыз тилинин фонетика, лексика, морфология, синтаксис бөлүмдөрү тыгыз байланыштуу өтүлөт. Мында сөздөрдөн сүйлөм түзө билүү, сөздөрдүн жана сүйлөмдөрдүн өз ара байланышуу жолдорун өркүндөтүү, сөздөрдүн, сөз айкаштарынын, фразеологиялык айкаштардын сүйлөм ичинде ордун, аткарган синтаксистик кызматын билүү жана алар боюнча жүргүзүлгөн машыгуу иштери аркылуу окуучуларды текст түзүүгө алдын ала даярдоо;

байланыштуу кеп боюнча сабактарда окуучуларды ойду оозеки жана жазуу жүзүндө эркин, логикалык ырааттуулукта байланыштуу, сабаттуу туюнта билүүгө үйрөтүү; аларды кеп түшүнүктөрүн өздөштүрүүгө, текст түзүүгө жана өркүндөтө билүүгө машыктыруу;

өз ойлорун орфоэпиялык нормалардын негизинде туура, так айтууга, ар түрдүү стилдеги тексттерди көркөм окуй алууга үйрөтүү;

кептин, стилдин ар кандай түрлөрүнө мүнөздүү болгон тил каражаттарын бири-бирине айырмалай алууга, текст түзүүдө кетирилген кемчиликтерди таба билүүгө жана аларды түзөтүүнүн жолдору, ыкмаларын колдоно алууга машыктыруу жана ана калыптандыруу.

Кыргыз тили предмети негизинен өз ичине география, тарых, адабият, педагогика-психология, логика, этика, тил маданияты жана стилистика предметтерин өз ичине камтыйт.

Республикабызда окумуштуу Б. Блумдун таксаномиясы, “Кейс стади”ге негизделген окутуу технологиясы, тест технологиясы, “Бумеранг”, “3x4”,

“БББ”, квест-сабактар, электрондук-виртуалдык сабактар, аралыктан окутуу ж.б сыяктуу заман талабына ылайык системаларды колдонуу усулдары аркылуу окуучуларга жогорку деңгээлде билим берүү бүгүнкү күндүн талабы болуп саналат. Окутуу технологиялары көптөгөн педагогикалык инновациялык иш тажрибалар, автордук мектептер менен биргеликте мугалимдердин көйгөйлөрүн талдоону жана системалаштырууну талап кылат.

Жалпы орто билим берүүнүн МБСнын таяныч окуу планында кыргыз тили окуу предметинен класстар боюнча окуу сааттары төмөндөгүдөй белгиленген:

Класстар	5	6	7	8	9	10	11
Жумасына	5	4	3	3	2	1	1
Жыл боюнча	170	136	102	102	68	34	34

Аталган окуу программасы 2018– 2019-окуу жылында 11- класс, 2019 – 2020-окуу жылында 6,7,10-класстарда баскычма- баскыч иш жүзүнө ашырылат.

IX КЛАСС
КЫРГЫЗ ТИЛИ

(68 саат)

VIII класста өздөштүрүлгөндөрдү кайталоо

(4 саат)

Сөз айкашы, Сүйлөм мүчөлөрү, Жөнөкөй сүйлөмдүн түрлөрү.

Байланыштуу кеп

(7 саат)

Текст жана кеп жөнүндөгү маалыматтарды жалпылоо, Кептин түрлөрү, Кептин стилдери. Көркөм стилге мүнөздүү тил каражаттары. Илимий стиль анын мүнөздүү белгилери жана тил каражаттары. Публицистикалык стиль,

Түшүндүрмө мүчө

(2 саат)

Обочолонгон түшүндүрмө мүчө анын тыныш белгиси.

Сүйлөмгө мүчө боло албаган сөздөр

(5 саат)

Каратма сөз жана анын тыныш белгиси, Кириңди сөз жана анын тыныш белгиси, Кириңди сөздүн мааниси, Сырдык сөз жана анын тыныш белгиси.

Синтаксистик түрмөктөр

(3 саат)

Атоочтук түрмөктүн синтаксистик кызматы. чакчыл түрмөктүн синтаксистик кызматы.

Татаал сүйлөм

(3 саат)

Татаал сүйлөмдүн түзүлүшү. Татаал сүйлөмдүн түрлөрү.

Тең байланыштагы татаал сүйлөм

(8 саат)

Байламтасыз тең байланыштагы татаал сүйлөм, Байламтасыз тең байланыштагы татаал сүйлөмдүн тыныш белгиси. Байламталуу тең байланыштагы татаал сүйлөм жана анын түгөйлөрүнүн маанилик катыштары. Байламталуу тең байланыштагы татаал сүйлөмдүн тыныш белгиси. Тең байланыштагы татаал сүйлөм боюнча боюнча синтаксистик талдоо.

Багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөм

(6 саат)

Багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөмдүн түзүлүшү. Баш жана багыныңкы сүйлөмдөрдүн байланыштуу жолдору. Баш жана багыныңкы сүйлөмдөрдүн орду жана тыныш белгиси. Багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөм боюнча синтаксистик талдоо.

Багыныңкы сүйлөмдүн түрлөрү

(11 саат)

Мезгил багыныңкы сүйлөмдүн түрлөрү, Орун багыныңкы сүйлөм, Шарттуу багыныңкы сүйлөм, Карама-каршы багыныңкы сүйлөм, сыпат багыныңкы сүйлөм, Сыпат багыныңкы сүйлөм, Салыштырма багыныңкы сүйлөм. Себеп багыныңкы сүйлөм, Максат багыныңкы сүйлөм, Сан –өлчөм багыныңкы сүйлөм, Көп багыныңкылуу татаал сүйлөм. Аралаш татаал сүйлөм.

Бөтөн сөздүн колдонуунун жолдору

(5 саат)

Тике жана кыйыр сөз,Тике сөздүн тыныш белгиси,Цитата жана анын тыныш белгиси,Тике сөз катышкан сүйлөм.

Пунктуация

(3 саат)

Тыныш белгилердин тартиби,9-класста өздөштүрүлгөндөрдү кайталоо,Татаал сүйлөмдө коюлуучу тыныш белгилер.

Тиркеме

Фонетикалык талдоонун тартиби,Сөздүн курамы боюнча талдоонун тартиби,Сөз жасоо боюнча талдоонун тартиби,Морфологиялык талдоонун тартиби,Синтаксистик талдоонун тартиби.

Темаларды үйрөнүү үчүн-57 саат

Өтүлгөндөрдү жыйынтыктоо 3-саат

Текшерүү иши 8-саат

№	Бөлүмдөр аты	Сааттар саны		
		жалпы	теориялык	практикалык
1	VIII класста өздөштүрүлгөндөрдү кайталоо	4	4	
2	Байланыштуу кеп	7	7	
3	Түшүндүрмө мүчө	2	2	
4	Сүйлөмгө мүчө боло албаган сөздөр	5	5	
5	Синтаксистик түрмөктөр	3	3	
6	Татаал сүйлөм	3	3	
7	Тең байланыштагы татаал сүйлөм	8	8	
8	Багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөм	6	6	
9	Багыныңкы сүйлөмдүн түрлөрү	11	11	
10	Бөтөн сөздүн колдонуунун жолдору	5	5	
11	Пунктуация	3	3	
12	Тиркеме			
13	Өтүлгөндөрдү жыйынтыктоо	3	3	
14	Текшерүү иши	8	8	
	Жалпы	68	68	

**Пайдаланылган жана пайдаланууга сунушталып жаткан
адабияттар:**

1. O‘zbekiston Respublikasining 1997 yil 29 avgustdagi “Ta’lim to‘g‘risida”gi qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasining 1997 yil 29 avgustdagi “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi”.
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 15 martdagi “Umumiy o‘rta ta’lim to‘g‘risidagi Nizomni tasdiqlash haqida”gi 140-sonli qarori.
4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 6 apreldagi “Umumiy o‘rta ta’lim va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limining davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida” gi 187-son qarori.
5. Абдуллаев .Э.Исаев.Д. Кыргыз орфографиясынын эрежелери, Б.2013.
6. Абдуллаев.Э.Исаев.Д. Иматов А.Турсунов А.Кыргыз тили , Б. 2016.
7. Абдуллаев.Э. Мукамбаев Ж. Кыргыз диалектологиясынын очерки,Б.2014.
8. Ахматов Т,Мукамбеов Ж.Азыркы кыргыз тили.Фонетика, Лексика,Б.2015.
9. Ахметов Т,Давлетов С,Сартбаев.К,Иманалиев.С, Тил илимине киришүү,Б.2012.
10. Ахметов.Т,Өмүралиев.С. Кыргыз тили (Фонетика,Лексика),Б.1990.
11. Бекбоев .И. Тимофеев.А.И. Сабактын оптималдуу вариантын даярдап өткөрүүнүн методикасы,Б. 2010
12. Давлетов.С,Кудайберганов.С, Азыркы кыргыз тили Морфологиясы,Б.2012
13. Давлетов С, Официалдуу иштиктүү стиль жана аны мектептерде окутуу,Б.2000
14. Дыйканов К. Кыргыз тилинин тарыхынан,Б.2005
15. Кыргыз тилинин таблицалары. Алматы.1990.
16. Кыргыз тилиндеги үндүүлөр, 2010

Жалпы орто билим берүүнүн “Кыргыз тили” предметинен окуу программасын иштеп чыгуу боюнча чыгармачылык топтун тизмеси

Т\н	Фамилиясы жана аты	Иш жайы жана кызмат орду	Колу
1	Темирова Махбуба Алибековна	Андижан мамлекеттик университети ф.ф.,доценти	
2	Юнусалиева Абиба Анарбаевна	Республикалык билим берүү борборунун кыргыз тили методисти	
3	Тойчубаева Айсулуу Маматбековна	Андижан областы Хожаабд району 10-жалпы билим берүүчү мектеби кыргыз тили жана адабияты мугалими	
4.	Уринбаева Шахзода Каюмовна	Ташкент областы Бөкө району 35- жалпы орто билим берүүчү мектебинин кыргыз тили жана адабияты мугалими	
5	Шерматова Гүлзада Эркиновна	Республикалык билим берүү борборунун кыргыз тили методисти	

